

یادداشت محمد صالح جوکار: نماینده مجلس

چرا همه نمایندگان در سامانه شفافیت حضور ندارند؟

طرح شفافیت سال گذشته در مجلس به تصویب رسید، اما با ایراد شورای نگهبان روبه‌رو شد و در ۴ تویت رفت و برگشت میان مجلس و شورای نگهبان در نهایت با اصرار مجلس به رأی خود این مصوبه برای تعیین تکلیف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد تا در باره طرح شفافیت تصمیم‌گیری شود. طرح شفافیت اکنون مدتی است در مجمع تشخیص مصلحت نظام منتظر رسیدگی است. انظار که به‌نظر می‌رسد، مجمع به ۲ پند از این طرح ایراداتی دارد با این حال، تاکنون مجمع برای رسیدگی به این مصوبه زمانی را تعیین نکرده است. منتظر هستیم تا مجمع تشخیص مصلحت به این مصوبه ورود کند و با تأیید آن شفافیت آرای نمایندگان و قوای سه‌گانه و دستگاه‌های دولتی شکل قانونی به‌خود بگیرد و موضوع به شکل داوطلبانه و اختیاری نباشد. خوشبختانه مجلس در اسفندماه سال گذشته سامانه شفافیت آرای نمایندگان را فعال کرده است اما ممکن است این سؤال پیش بیاید که چرا تعداد نمایندگان که آرای خود را به شکل شفاف در سامانه بارگذاری می‌کنند به نسبت کل نمایندگان مجلس کم است؟ دلیل این موضوع آن است که شرط بارگذاری آرای نمایندگان در سامانه مراجعه حضوری و اجازه کتبی نماینده برای انجام این اقدام است. به‌دلیل اینکه سامانه در روزهای پایانی سال گذشته فعال شد و بسیاری از نمایندگان در حوزه‌های انتخابیه خود حضور داشتند امکان حضور در مجلس و اجازه کتبی برای انتشار آرای خود را در سامانه پیدا نکردند. با پایان تعطیلات نوروزی انتظار می‌رود تعداد نمایندگان که آرای آنان در سامانه بارگذاری می‌شود افزایش چشمگیری پیدا کند. مجلس به‌عنوان مطالبه‌گر اصلی شفافیت آرا نخستین دستگامی است که با ایجاد سامانه شفافیت آرا گام عملی را برای شفاف کردن آرای نمایندگان برداشته است و دیگر دستگاه‌ها نیز مکلفند با تصویب نهایی قانون چنین سامانه‌ای را ایجاد و مردم را در جریان سیاست‌ها، تصمیم‌ها و برنامه‌های خود قرار دهند و موضوع دیگر اختیاری نخواهد بود.

نیمه‌شفاف در پایان راه

شفاف‌سازی اطلاعات مدیران و آرای نمایندگان مجلس و سایر نهادها پس از ۵ سال نیمه‌کاره مانده است

گزارش گروه سیاسی

ایده شفافیت آرای نمایندگان مجلس از

سال ۱۳۹۹ مطرح‌ولی رد شد و در نهایت نمایندگان مجلس یازدهم به تصویب رساندند. موضوع شفافیت آرای نمایندگان در همان روزهای نخست آغاز به کار مجلس یازدهم دوباره در دستور کار قرار گرفت و یک هفته بعد اعلام

وصول شد و در قالب اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس مطرح شد؛ طرحی که برای تصویب به دوسوم آرای نمایندگان احتیاج داشت اما نتوانست رأی لازم را کسب کند و دستور مجلس خارج شد. این طرح در نهایت ۲۳ سال بعد تر

سال ۱۳۹۹ مطرح‌ولی رد شد و در نهایت نمایندگان مجلس یازدهم به تصویب رساندند. موضوع شفافیت آرای نمایندگان در همان روزهای نخست آغاز به کار مجلس یازدهم دوباره در دستور کار قرار گرفت و یک هفته بعد اعلام

اعلام وصول و رد مصوبه در مجلس دهم	رد دوباره طرح شفافیت در مجلس دهم	اعلام وصول طرح در مجلس یازدهم	رد طرح در مجلس یازدهم
۱۴ شهریور ۱۳۹۷	۳ شهریور ۱۳۹۸	۱۳ خرداد ۱۳۹۹	۱۵ بهمن ۱۳۹۹
هیأت رئیسه مجلس دهم طرح شفافیت آرای نمایندگان را با ۱۶۰ امضا اعلام وصول کرد. یک فوریت آن در جلسه علنی چهارشنبه ۱۴ شهریور ماه ۹۷ به رأی گذاشته شد که یک فوریت آن با ۵۹ رأی موافق از مجموع ۹۴ نماینده حاضر رد شد.	دومین طرح با موضوع شفافیت آرای نمایندگان مجلس در دستور کار مجلس قرار گرفت و در همان جلسه دوفوریت آن با ۶۹ رأی موافق رد شد. براساس این طرح قرار بود تمامی آرای نمایندگان در مجلس به صورت شفاف در اختیار عموم قرار گیرد.	مجلس یازدهم، هفتم خردادماه کار خود را آغاز کرد. ۱۳ خردادماه طرح شفافیت آرای نمایندگان به‌صورت عادی در صحن مجلس اعلام وصول شد. ۱۷۰ نماینده پای طرح اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس را امضا کرده بودند.	طرح اصلاح موادی از قانون آیین‌نامه داخلی مجلس با عنوان شفافیت آرای نمایندگان در نشست علنی مجلس مورد بررسی قرار گرفت و با ۱۵۳ رأی موافق و ۶۳ رأی مخالف و ۱۲ رأی ممتنع از ۲۲۸ رأی مأخوذه تصویب نشد.
تصویب طرح در مجلس یازدهم	اولین دور ایراد شورای نگهبان	دومین دور ایراد شورای نگهبان	سومین دور ایراد شورای نگهبان
اول خرداد ۱۴۰۱	۲۳ خرداد ۱۴۰۱	۵ شهریور ۱۴۰۱	۴ آبان ماه ۱۴۰۱
«طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها» در نیمه راه فعالیت مجلس یازدهم به تصویب رسید.	ایرادات متعدد به طرح گرفته شد و مغایرت آن با شرع و قانون اساسی اعلام شد، از جمله مغایرت با اصول ۲، ۱۱۰ و ۱۱۲ قانون اساسی.	هیأت نظارت بر سیاست‌های کلی نظام به استناد بند ۱۱۰ اصل ۱۱۰ قانون اساسی با طرح مخالفت کرد.	مواد ۳ و ۴ طرح مغایر اصول ۲، ۱۱۰ و ۱۱۲ قانون اساسی اعلام شدند. ایرادات قبلی نیز همچنان پابرجا اعلام شدند.
چهارمین دور ایراد شورای نگهبان	اصرار نمایندگان بر طرح	پنجمین دور ایراد شورای نگهبان	مجمع تصمیم بگیرد
۸ آذرماه ۱۴۰۱	اول اسفند ۱۴۰۱	۱۶ اسفند ۱۴۰۱	۹ فروردین ۱۴۰۲
شورای نگهبان اعلام کرد که ایرادات به مواد ۳ و ۴ طرح به قوت خود باقی است و هیأت نظارت این مواد را مغایر بند ۱ اصل ۱۱۰ قانون اساسی شناخته است.	با اصرار نمایندگان مجلس بر مصوبات قبلی خود درباره چند ماده طرح شفافیت قوای سه‌گانه، این طرح برای تعیین تکلیف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد.	شورای نگهبان در نامه‌ای به امضای سیامک ره‌پیک اعلام کرد ایرادات پیشین شورا به مواد ۳ و ۴ طرح به قوت خود باقی است. سر نوشت طرح مبهم ماند.	محسن پیرهادی، رئیس کارگروه طرح شفافیت قوای سه‌گانه: اختلاف نظر با هیأت عالی نظارت مجمع تشخیص وجود دارد که باید در صحن مجمع تعیین تکلیف شود.

مهم‌ترین مفاد طرح

طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها در ۵ ماده به تصویب رسیده است و محور اساسی انتشار علنی اطلاعات مدیران و کارکنان برخی دستگاه‌ها و مشروح مذاکرات و آرای برخی نهادها دیگر دارد. مشمولان این قانون براساس ماده ۴ موظفند اطلاعاتی از مدیران و کارکنان مانند تحصیلات، سوابق، میزان در یافت ماهانه و نحوه به‌کارگیری آنها را از طریق سامانه‌های مربوط به خود منتشر و در دسترس عموم قرار دهند. همچنین طبق ماده ۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام در موارد اختلافی مجلس و شورای نگهبان و هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام، مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران، شوراهای اسلامی شهر و روستا، هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری، هیأت عمومی دیوان عالی کشور و برخی نهادها و دیگر موظفند مشروح مذاکرات خود را اعم از صحن و کمیسیون‌های تابع آنها به همراه آرای اعضا به تفکیک اسامی موافق، مخالف، ممتنع و کسانی که در رای‌گیری شرکت نکرده‌اند را حداکثر ظرف یک‌ماه منتشر کنند. ماده ۴ طرح نیز تصریح دارد مشمولان این قانون به استثنای شوراهای اسلامی روستا موظفند در ۶ ماه یکبار گزارش عملکرد اجرای این قانون را به مجلس شورای اسلامی ارسال کنند.

چرا نمایندگان در سال آخر به فکر افتادند؟

شفافیت آرای نمایندگان مجلس به‌طریق اولی از طریق اصلاح آیین‌نامه داخلی مجلس قابل اجرا بود، اما پس از رای نیاوردن طرح شفافیت در مجلس، لاجرم گسترش دایره شامل آن به نهاد‌های حاکمیتی دیگر از جمله مجمع تشخیص مصلحت نظام طرح را وارد حواشی متعددی کرد و موجب مخالفت این دستگاه‌ها شد. مجلس یازدهم می‌توانست برای تحقق شعار محوری تشکیل این دوره از مجلس موضوع شفاف‌سازی را از خودش شروع کند و ضمن ارائه یک الگوی موفق، تسری آن به سایر نهادها را تبدیل به یک مطالبه عمومی سازد. تسری طرح شفاف‌سازی آرا به سایر نهاد‌های حاکمیتی می‌توانست در زمان‌های دیگری همراه با کاهش حساسیت‌های نهادی دنبال شود؛ ولی انتخاب وزنه بزرگ نمایندگان مجلس در تصویب شکل نهایی طرح منجر به مسدودی کل راه آن شد. اجرای غیرالزام‌آور و داوطلبانه شفافیت آرای نمایندگان به‌طور حتم مطلوب نظر نهایی این دوره از مجلس نبوده است و تا این زمان از فعالیت نمایندگان مجلس یازدهم یکی از نقاط ناقص عملکردی آن به شمار می‌رود. افکار عمومی با این سؤال مواجه شده است که چرا نمایندگان همین اجرای نیمه‌کاره طرح را هم به سال آخر فعالیت خود موکول کردند و آیا نمی‌توان از آن برداشت انتخاباتی برای انتخابات اسفندماه امسال مجلس دوازدهم داشت؟

مانع شفافیت کجاست؟

موضوع شفافیت آرای نمایندگان مجلس پس از ۲۳ دور فعالیت ادوار دهم و یازدهم روی این طرح همچنان به هدف نهایی خود نرسیده است. یکبار نمایندگان مجلس دهم با وجود پیگیری‌های مشترک اصولگرایان و اصلاح‌طلبان از تصویب نهایی طرح بازماندند و مجلس یازدهم نیز در آخرین سال فعالیت خود به شمایی ناقص از اجرای این طرح رضی شده است. این طرح با تغییر عناوین متعدد در نهایت با نام طرح شفافیت قوای سه‌گانه، دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها به تصویب مجلس یازدهم رسید ولی با مانع شورای نگهبان و هیأت عالی نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام در مجمع تشخیص مصلحت نظام مواجه شد. نمایندگان مجلس یازدهم از ابتدای شروع به کار خود از خردادماه ۱۳۹۹ شفافیت آرا را به‌عنوان شعار محوری خود انتخاب کردند و پس از ۲۳ سال در خردادماه ۱۴۰۱ به تصویب رساندند. فقها و حقوقدانان شورای نگهبان مغایرت‌های متعدد این طرح با شرع و قانون اساسی را اعلام کردند. بخشی از این اعلام مغایرت‌ها نیز مستند به مخالفت هیأت‌نظارت مجمع تشخیص مصلحت نظام بود.

KhameneiNews
@khameneinews

رهبر انقلاب در حرم مطهر رضوی: آنچه بنده از کلمه تحول به عنوان تحول اراده می‌کنم، عبارت است از تغییر بخش‌ها و نقاط معیوب؛ چه در نظام اسلامی، چه در جامعه ایرانی. ۱۴۰۲/۱/۱

Yaser Jalali
@Yaser_Jalali

سرگرم شدن به مباحث فرعی و حاشیه‌هایی که ساخته می‌شود، یکی از موانع پیشرفت است. راه و جهت را رهبر انقلاب صریحاً نشان داده‌اند. باید موضوعات را اصلی‌فرعی کرد. تا وقتی مسائل اصلی کشور پیش پای ماست، نوبت به مسائل فرعی نمی‌رسد. تحول اساسی در مدل محاسبه و مواجهه، از ضرورت‌های امروز است.

@hamshahrinews

استعفای وزیر آموزش و پرورش مورد پذیرش رئیس جمهور قرار گرفت

صابر نصرالله
@s_nasrollah113

رئیس‌ی چند ساعت به تحویل سال و کارمند هیچ تفاوتی ندارد و باهاشون برخورد میشه. مثل دولت قبل بعد از تخلف، ترفیع درجه هم نمیکبرن. امیدواریم این روند، درسی بشه برای تمامی مسئولین در هر سطحی.

mohammadi
@mohammadi_zm

وقتی از گشت ارشاد مسئولین تو این دولت صحبت میشه، وزیر و معاون و کارمند هیچ تفاوتی ندارد و باهاشون برخورد میشه. مثل دولت قبل بعد از تخلف، ترفیع درجه هم نمیکبرن. امیدواریم این روند، درسی بشه برای تمامی مسئولین در هر سطحی.

@hamshahrinews

امر به معروف را ماست مالی نکنیم!

سینا کلهر
@Sinakalhor

دست و زبان هر کسی که می‌گوید جامعه را دو قطبی کنید باید بوسید. اما قوانین جامعه تابع خوشایندی یا بد آیند ما نیست. وحدت اجتماعی جاده یک طرفه نیست که در آن یک گروه هر کاری خواستند انجام دهند و گروه مقابل را به خاطر دو قطبی نشدن جامعه دعوت به سکوت کنیم.

امین توکلی
@mtavakolizadeh

انفعال و سکوت در برابر ترویج بی‌حجابی پذیرفته‌نیست. ایجاد شفافیت و درگیری هم بین بخش‌های مختلف جامعه امر نادرستی است. بدانیم قرار نیست کسی از این کشور برود و قرار است براساس قانون و شرع کنار هم زندگی کنیم. امر به معروف و نهی از منکر محور زندگی اجتماعی است و مراعات الزامات آن واجب است.

@hamshahrinews

چه خبر از آزادی عقیده و بیان در فرانسه؟

سمانه صالحی
@samane_salehi

فدراسیون فوتبال فرانسه قطع کرده با همون استدلال ممنوعیت بروز روزدار رو ممنوع کرده. هواداران پاری سن ژرمن دیشب در انتقاد به این قانون این بنر رو به ورزشگاه بردن که روش نوشته «خرما و یک لیوان آب، کاپوس فدراسیون فوتبال فرانسه»

ebrahim
@mosbatboy

دولت فرانسه توقف بازی فوتبال برای افکار بازیکشان رو ممنوع اعلام کرده (با همون استدلال ممنوعیت بروز مظاهر دینی در جامعه). این دروازه بان با تظاهرات هم‌صومیت برای افکار هم‌تیمی‌های مسلمانش وقت خرید

